

Rek. 39/2017/holdbart D 2017

Tidligere nummer	A 1729/holdbart
Behandles i	Utvalget for et holdbart Norden

Utvalget for et holdbart Norden betenkning over meddelelse

Rek. 39/2017 - Bruk av pantsystemer for å fremme den sirkulære økonomi**Forslag til beslutning**

Utvalget for et holdbart Norden foreslår, at

Nordisk råd tar meddelelsen til etterretning og anser rek 39/2017 *Bruk av pantsystemer for å fremme den sirkulære økonomi* som ferdigbehandlet for rådets del

Bakgrunn

Rekommendasjonen har følgende formulering:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske regjeringene

å oppfordre pantorganisasjonen til å styrke sin innsamlingskapasitet så det i grenseområdene gjøres lettere for forbrukerne å avlevere aluminiumbokser og PET-flasker fra nabolandet inn i innsamlingsssystemene

å i lys av gode erfaringer med pantsystemene for aluminiumbokser og PET-flasker, undersøke om pantsystemene kan utvikles til å dekke flere produkter.

Meddelelse fra de nordiske regjeringene

De nordiska länderna vill som svar på rekommendationen meddela följande: Pantssystem för dryckesförpackningar har länge funnits i de nordiska länderna. Pantssystemen i Norden fungerar bra, även för förpackningar utan pant, och returgraden är hög i alla länder. De olika nationella pant- och retursystemen påverkas dock av den stora handeln med öl, läsk och andra drycker över nationsgränserna.

Nordiska rådet rekommenderar att de nordiska ländernas regeringar uppmanar de olika pantorganisationerna att utveckla sin insamlingskapasitet i gränsområdena för att underlätta för konsumenterna att lämna in sina privatimporterade burkar eller flaskor till retursystemet. Regelverken för de nationella pant- och retursystemen ser olika ut när det gäller skyldighet för handeln att tillhandahålla retursystem. Danmark, Norge och Finland har ett krav på handeln eller producenter att ta emot returförpackningar, medan Sveriges lagstiftning inrymmer ett frivilligt system för handeln¹. I Island har man pant på dryckevareremballager og det er de som producere og importere emballage for drykkevare som er skyldigt gennem regelverken at drive

¹ Retursystemet för dryckesförpackningar, Jordbruksverket 2015

retursystem. Systemet i Islands fungerer godt. Island har ikke grense med andre länder. Även om det finns anledning att tro att det främst är vid gränserna som de stora flödena av privatimporterade förpackningar finns, så är det alltid så att det krävs lättillgängliga insamlingsystem för att möjliggöra för konsumenterna att lämna sina förpackningar till retursystemet. När det gäller mottagandet av de privatimporterade burkarna och flaskorna har samtliga länders pant- och retursystem infört en lösning som möjliggör för konsumenten att återlämna förpackningarna i retursystemet, men utan att erhålla någon pant. När det ekonomiska incitamentet i form av panten inte finns kan det finnas skäl att vidta ytterligare åtgärder för att främja ett återlämnade av förpackningarna så att de kan hanteras på ett miljömässigt resurseffektivt sätt. Exempelvis kan detta ske genom att pant- och retursystemet och andra aktörer med informationsansvar för hushållens avfallshantering informerar hushållen om hur förpackningarna ska sorteras och lämnas för återvinning. Ansvaret för information om hushållens avfallshantering ser olika ut i de nordiska länderna.

Nordiska rådet rekommenderar också de nordiska ländernas regeringar att undersöka möjligheten till att använda sig av pantsystem som styrmedel även för andra produkter. Vid val av styrmedel är det viktigt att först och främst konstatera vilka problem som ska åtgärdas. Därefter är det viktigt att utreda hur dessa problem bäst kan lösas och hur det uppnås på effektivast möjliga sätt, det vill säga vilket styrmedel som är lämpligast att tillämpa för just det aktuella fallet. Mot bakgrund av den effektivitet pantsystemen visat genom hög retur- och återvinningsgrad har dock panten, som ekonomiskt styrmedel, varit föremål för flera utredningar som tittat på lämpligheten att införa pant som styrmedel även för andra områden. Exempelvis har EU-kommissionen i sitt meddelande om En europeisk strategi för plast i en cirkulär ekonomi² uppmanat medlemsländerna att inrätta pantsystem och aviserat att EU-kommissionen avser att undersöka möjligheten att använda sig av pantsystem som styrmedel - exempelvis för att hantera problemet med övergivna och nedskräpande fiskeredskap. Vidare har den svenska regeringen beslutat om ett uppdrag om nedskräpning till Havs- och vattenmyndigheten samt Naturvårdsverket om att bland annat, om lämpligt, föreslå ändrade, utvidgade eller nya pantsystem eller andra kompensationsmodeller för att minska nedskräpningen. I Finland finns det pantsystem, förutom för metall- och plastförpackningar, också för glasförpackningar (både för glasförpackningar som kan fyllas på nytt eller som kan återvinnas som material.). Att ingå i ett pantsystem innebär att man inte behöver betala den skatt som annars tas ut på förpackningar för alkoholdrycker, öl och läskedrycker. Skatten omfattar även förpackningar med vatten och vissa andra drycker.

De nordiska ländernas regeringar anser rekommendationen som uppfylld.

Utvalgets synpunkter

Utvalget for et holdbart Norden finner meddelelsen fra de de nasjonale regjeringer er uklar i forhold til Nordisk råds første at-sats i rekommendasjonen, å styrke innsamlingen av bokser og PET-flasker i grenseområdene. Regjeringenes henvisning til ulike

² COM(2018) 28 final Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – A European Strategy for Plastics in a Circular Economy

heter i regelverket i de nordiske land er ikke relevant som argument mot forslaget fordi innsamlingsystemene er nasjonale.

Utvalget minner om at undersøkelser viser at grensehandelen bidrar til forsøpling av miljø og natur og medfører tap av verdifulle metaller og der med også unødvendige utslipp av klimagasser. En del av emballasjen fra grensehandelen returneres til materielt gjenbruk gjennom alminnelige avfallssystemer. Dette er ikke optimalt, fordi det forringer gjenbruksverdien av materialene. Rekommandasjonen er derfor fortsatt relevant.

Utvalget noterer at regjeringene svarer positivt på rekommandasjonens annen at-sats, å undersøke om pantsystemene kan utvikles til å dekke flere produkter. Dessverre opplyses det ikke om noen konkret planer her om. Det er dog etterfølgende opplyst at i Danmark er det truffet beslutning om å utvide pantsystemet til juice- og saftflasker fra 2020.

Regjeringene uttrykker at for å øke innsamlingen av plastavfall kunne det være nyttig å utvide pantsystemet. Videre at EU Kommisjonen bl.a. har anbefalt pant på fiske-redskaper. Dette er i linje med Nordisk råds rekommandasjon.

Utvalget vurderer at svaret ikke gir anledning til oppfølging ved politisk dialog med de ansvarlige ministre men akter at komme tilbake til saken på et senere tidspunkt.

Nuuk, den 13. september 2018

Angelika Bengtsson (SD)

Christian Poll (ALT)

Eva Biaudet (sv)

Heidi Greni (Sp)

Ingalill Olsen (A)

Jan Erik Messmann (DF)

Kari Kulmala (blå)

Karin Gaardsted (S)

Kolbeinn Óttarsson Proppé (VG)

Lars Tysklind (L)

Laura Tàunâjik (S)

Pauli Trond Petersen (T)

Stina Bergström (MP)

Susanna Koski (saml)

Suzanne Svensson (S)

Thomas Finnborg (M)

Vilhjálmur Árnason (Sj.)

Villum Christensen (LA)